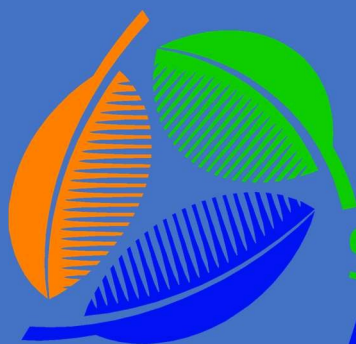

JAARPLAN 2023

Rekenkamercommissie

**SAMENWERKING
A2-GEMEENTEN**

Inhoudsopgave

1. Inleiding	2
2. Onderzoek en signalering door de rekenkamercommissie	2
3. Samenstelling rekenkamercommissie	3
4. Capaciteit van de rekenkamercommissie.....	3
5. Onderzoeksprogramma 2023.....	3
6. Overige geplande activiteiten in 2023.....	6
Bijlage: Groslijst onderzoeksonderwerpen	7

1. Inleiding

In januari 2020 is de rekenkamercommissie van Cranendonck, Heeze-Leende en Valkenswaard gestart. De rekenkamercommissie maakt elke twee jaar een onderzoeksplan voor de drie gemeenten. In 2021 echter, is in verband met de verkiezingen in 2022, ervoor gekozen om een onderzoeksprogramma voor slechts één jaar op te stellen. Nu stellen we weer een tweejarig programma op. Namelijk voor 2023 en 2024.

In 2022 zijn wederom onderzoeksonderwerpen in de drie gemeenten opgehaald. Voor Valkenswaard en Heeze-Leende is dit een gezamenlijke bijeenkomst met gemeenteraadsfracties en rekenkamercommissie gedaan. Voor de gemeente Cranendonck is gekozen voor een digitale wijze van ophalen van onderzoeksonderwerpen.

Op basis van de gevoerde gesprekken met de gemeenteraden, de inventarisatie in Cranendonck en aangevuld met eigen onderzoeksonderwerpen heeft de rekenkamercommissie een selectie gemaakt van potentieel uit te voeren onderzoeken. Een en ander heeft geresulteerd in een geactualiseerde groslijst van mogelijke onderwerpen voor het programma 2023 – 2024 (zie bijlage). Die selectie hebben we vertaald naar een onderzoeksprogramma voor de komende twee jaren.

2. Onderzoek en signalering door de rekenkamercommissie

De rekenkamercommissie voert onderzoeken uit naar de doelmatigheid, de doeltreffendheid en de rechtmatigheid van het door het gemeentebestuur gevoerde beleid. Met deze onderzoeken ondersteunt de rekenkamercommissie raadsleden in hun kaderstellende en controlerende taak. De rekenkamercommissie staat voor onafhankelijkheid en professionaliteit met oog voor de behoeften van de raad. Dit komt onder meer tot uitdrukking in de samenstelling van de rekenkamercommissie, die volledig uit externe leden bestaat. En uit een gedegen wijze van onderzoek en de conclusies en aanbevelingen uit verrichte onderzoeken. Daarbij hoort een houding die blijk geeft van politieke en bestuurlijke sensitiviteit en een goede communicatie met de raad. Het onderzoeksprogramma weerspiegelt onze drijfveer om binnen de beschikbare budgetten te komen tot een optimale ondersteuning van de kaderstellende en controlerende taak van de raden.

De rekenkamercommissie weegt af welke onderzoeken door de eigen leden worden uitgevoerd, in welke vorm en omvang, en voor welke onderzoeken gebruik wordt gemaakt van externe onderzoeksbureaus.

Voor het uitwisselen van ideeën en ervaringen rond onderzoek (uitvoering, proces, impact, et cetera) neemt de rekenkamercommissie deel aan bestaande rekenkamernetwerken. Hieronder valt participatie in:

- NVRN (Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies): jaarcongres, bijeenkomst landelijke kenniskring, etc.
- Kringbijeenkomsten NVRN Brabant/Limburg

De rekenkamercommissie attendeert de gemeenteraden gedurende het jaar op ontwikkelingen die voor het doeltreffend, doelmatig en rechtmatig handelen van de gemeenten relevant kunnen zijn. Ook informeert de rekenkamercommissie over onderzoek van andere instanties als dat relevant voor de raad is. Hiertoe brengt de rekenkamercommissie jaarlijks 2 nieuwbrieven uit.

3. Samenstelling rekenkamercommissie

De rekenkamercommissie is samengesteld uit de volgende externe leden:

Voorzitter : mevrouw Drs. K. van den Berg
Leden: mevrouw Drs. T. Rietveld
de heer Drs. C. Cransveld MBA

4. Capaciteit van de rekenkamercommissie

De rekenkamercommissie verzorgt in principe de planning en de begeleiding van onderzoeken. Voor het uitvoeren van onderzoeken wordt in de regel extern ingehuurd vanuit het budget van de rekenkamercommissie.

Voor 2023 heeft de rekenkamercommissie de beschikking over een budget van €84.047,--. We zijn voor dit budget uitgegaan van een index van 3.6% personele kosten zoals die door de gemeente Cranendonck in de begroting 2023 wordt gehanteerd. In onderstaande tabel is het budget per gemeente aangegeven en is de verdeling van de middelen voor gezamenlijke werkzaamheden van de rekenkamercommissie aangegeven.

Tabel: Budget 2023

	Heeze-Leende	Cranendonck	Valkenswaard	Totaal
Verdeelsleutel gezamenlijke onderzoeken	20%	30%	50%	100%
Verdeelsleutel vergaderingen	33,3%	33,3%	33,33%	100%
Budget	€ 23.424	€ 24.363	€ 36.260	€ 84.047

5. Onderzoeksprogramma 2023

1. Onderzoek op het niveau van het Samenwerkingsverband A2

Meerwaarde Metropool Regio Eindhoven

In 2022 is in Valkenswaard een onderzoek uitgevoerd naar de meerwaarde van de Metropool Regio Eindhoven (MRE) voor de gemeente Valkenswaard en waar mogelijke verbeterpunten zitten. De hoofdconclusie komt erop neer dat Valkenswaard ontegenzeggelijk profiteert van de MRE en dat Valkenswaard de MRE op zijn beurt ook iets te bieden heeft. We onderzoeken of er belangstelling is om dit onderzoek ook toe te spitsen op Cranendonck en Heeze-Leende.

Jeugdzorg

Verskillende instanties hebben de afgelopen jaren aan de bel getrokken over de penibele situatie in de jeugdzorg. De overheid slaagt er niet in om kwetsbare kinderen te beschermen, concludeerden de Inspecties Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) en de Inspectie Justitie en Veiligheid (JenV) onlangs nog in een brief aan de ministers. De Universiteit van Leiden trok een soortgelijke conclusie, en ook de rechtspraak en de Raad voor de Kinderbescherming hebben eerder hun zorgen geuit. De werkdruk binnen de jeugdzorg is hoog, jeugdigen moeten vaak (te) lang wachten op hulp wat een risico kan zijn voor hun ontwikkeling dan wel hun veiligheid. Intussen hebben jeugdhulpverleners het gevoel tekort te schieten omdat ze onvoldoende tijd en aandacht kunnen bieden.

In september 2022 heeft het kabinet bekend gemaakt de komende vier jaren € 40 miljoen uit te willen trekken om deze problemen aan te pakken, onder de voorwaarde dat gemeenten eenzelfde bedrag beschikbaar stellen. Jeugdzorg stelde direct al dat dit bedrag volstrekt onvoldoende is om problemen in de jeugdzorg aan te pakken.

Bovenstaande is aanleiding voor de rekenkamercommissie om de stand van zaken ten aanzien van jeugdzorg binnen de A2 gemeenten te onderzoeken.

2. Onderzoeken op gemeentelijk niveau

Cranendonck

Afronden lopend Doemee-onderzoek naar de WOB

De rekenkamercommissie heeft deelgenomen aan een zogeheten Doemee-onderzoek van de NVRR. Het betrof een onderzoek naar de afhandeling van Wob verzoeken. In hoeverre gebeurt dit rechtmatig, hoe wordt hierover verantwoording afgelegd aan de volksvertegenwoordiging en samenleving, hoe is actieve openbaarmaking geregeld en hoe verhoudt zich deze tot de eisen die de Wet open overheid (Woo) straks stelt? Dit onderzoek is inmiddels afgerond en ter behandeling aan de raden aangeboden.

Behandeling in Cranendonck vindt begin 2023 plaats.

Afronden lopend onderzoek Toezicht en Handhaving

Het onderzoek naar de uitvoering van het beleid rondom toezicht en handhaving is in de tweede helft van 2022 van start gegaan. Naast een desk study, interviews met betrokkenen heeft ook de tour met een aantal Boa's ons veel inzicht opgeleverd. Concrete problemen zijn overlast door hangjongeren, graffiti en drugsoverlast. Onze centrale onderzoeksvraag is in hoeverre de uitvoering van de gemeentelijke toezichts- en handhavingstaken op het gebied van bouwen, ruimtelijke ordening en de openbare ruimte van de gemeente Cranendonck, doeltreffend, doelmatig en rechtmatig is? Tegelijkertijd willen we ook graag weten of er aanwijzingen zijn in de uitvoering van toezicht en handhaving van (mogelijk) ongelijke behandeling dan wel (institutioneel) racisme. Het rapport wordt in maart 2023 opgeleverd.

Nieuw te starten onderzoek in 2023:

De raad van de gemeente Cranendonck maakt zich zorgen over het achterblijven van woningbouwprojecten in de gemeente. "Het lijkt alsof er overal om ons heen gebouwd wordt, behalve in Cranendonck". De raad vraagt zich af of deze constatering terecht is en als dat het geval is hoe het komt dat er (te) weinig gebouwd wordt in Cranendonck.

De rekenkamercommissie neemt deze zorgen serieus en start daarom in 2023 een onderzoek naar het woningbouwbeleid van Cranendonck en de uitvoering van dat beleid in de gemeente.

Heeze-Leende

Afronden lopend onderzoek:

Onderzoek van Wob naar Woo

In 2021 heeft de rekenkamercommissie deelgenomen aan een zogeheten Doe Mee onderzoek van de NVRR. Het betrof een onderzoek naar de afhandeling van Wob verzoeken. In hoeverre gebeurt dit rechtmatig, hoe wordt hierover verantwoording afgelegd aan de volksvertegenwoordiging en samenleving, hoe is actieve openbaarmaking geregeld en hoe verhoudt zich deze tot de eisen die de Wet open overheid (Woo) straks stelt? Het onderzoeksrapport is in april 2022 aangeboden aan de raad, maar wacht nog op programmering in de raad.

Onderzoek naar Woonbeleid

In Heeze/Leende is het onderzoek naar Woningbouwbeleid en uitvoering gestart. De vraag in het onderzoek is in hoeverre de gemeente Heeze-Leende – in samenwerking met andere stakeholders op lokaal en bovenlokaal niveau – effectief en efficiënt invulling geeft aan de woningbouwdoelstellingen uit de Woonvisie en in relatie tot de schaa sprong in de regio en de (betaalbare) huisvesting van starters, alleenstaanden en nieuwkomers?

Er wordt gekeken hoe de gemeente invulling geeft aan de woningbouwdoelstellingen en in hoeverre ze daarmee succesvol is. Ook wordt onderzocht hoe de voortgang van het woningbouwbeleid gemonitord wordt, hoe de raad wordt geïnformeerd en hoe de raad kan bijsturen. Het onderzoek heeft vertraging opgelopen vanwege beperkte ambtelijke capaciteit. Het onderzoek is inmiddels wel in volle gang en wordt naar verwachting in maart 2023 aangeboden.

Nieuw te starten onderzoek 2023

In 2023 wordt vanuit het samenwerkingsverband de onderzoeken naar de Meerwaarde van de MRE uitgevoerd en willen we een gezamenlijk onderzoek naar de Jeugdzorg uitvoeren.

Indien mogelijk nemen we deel aan het nieuwe NVRR-onderzoek naar Klachtenafhandeling.

Valkenswaard

Afronden lopend onderzoek:

Cure

In maart 2023 ronden de rekenkamers van Eindhoven, Geldrop-Mierlo en Valkenswaard het gezamenlijk onderzoek naar de Gemeenschappelijke Regeling Cure afvalbeheer af. Het onderzoek gaat over de gemeentelijke ambities over circulaire economie, en de vraag hoe de gemeenten en Cure er in slagen deze ambities te realiseren. Het doel van het onderzoek is de gemeenteraden inzicht te geven in onder meer de doeltreffendheid en doelmatigheid van Cure, de sturing en de uitvoering, de toekomstige opgaven en richtingen van verbetering aan te wijzen. Vanwege de regionale rekenkamersamenwerking wordt het feitenrelaas zoals te doen gebruikelijk ambtelijk getoetst. Daarna zenden we het rapport naar uw raad. Het bestuurlijk wederhoor kan daarna plaatsvinden en volgt dan mogelijk separaat voor de raadsbehandeling.

Nieuw te starten onderzoek:

Burgerparticipatie

Doel van het onderzoek is om handvatten te bieden voor de kaders van burgerparticipatie en suggesties aan te dragen voor de inrichting van processen waarin burgerparticipatie een rol speelt. De belangrijkste onderzoeksvragen zijn: welke doelen en uitgangspunten heeft de gemeenteraad geformuleerd voor burgerparticipatie? Hoe zijn deze doelen en uitgangspunten door het college en de gemeentelijke organisatie uitgewerkt tot interne richtlijnen voor de praktijk? En in hoeverre worden deze richtlijnen toegepast in participatietrajecten?

DoeMee Onderzoek

Indien mogelijk nemen we deel aan het nieuwe NVRR-onderzoek naar Klachtenafhandeling.

6. Overige geplande activiteiten in 2023

Inwerkprogramma nieuwe gemeenteraden

Na de verkiezingen in het voorjaar 2022 zijn gemeenteraden vernieuwd. Afgelopen jaar hebben we kennis gemaakt met de nieuwe gemeenteraden in Valkenswaard en Heeze-Leende. We hebben daarbij ook stilgestaan bij wat de rekenkamercommissie is en doet, hoe we willen samenwerken en wat we van elkaar kunnen verwachten. We zouden begin 2023 ook graag kennis willen maken met de (nieuwe) gemeenteraad van Cranendonck.

Planning begin 2023

Doorwerking van de Wet versterking decentrale rekenkamers

Inmiddels is het wetsvoorstel Wet versterking decentrale rekenkamers aangenomen en wordt de wet per 1 januari 2023 van kracht. Bij wet worden gemeenten en provincies verplicht een rekenkamer in te stellen. Daarnaast worden onderzoeksbevoegdheden van de rekenkamers uitgebreid. Een en ander heeft tenminste tot gevolg dat verordeningen moeten worden aangepast.

Planning eerste helft 2023

Opvolging rekenkameronderzoeken

Om bij te dragen aan een “lerende organisatie” vindt de rekenkamercommissie het van belang om enige tijd na de afronding van een onderzoek met de organisatie te kijken of de aanbevelingen opvolging hebben gekregen. Wanneer dit niet het geval blijkt te zijn, kan worden gekeken wat hiervan de redenen zijn en wat verder gedaan kan worden om het lerend vermogen te vergroten. Voor 2023, het laatste jaar van onze eerste termijn, willen we tenminste een aanzet geven voor een dergelijk opvolgingsonderzoek.

Bijlage: Groslijst onderzoeksonderwerpen

Valkenswaard
Wat levert aansluiting bij Brainport Eindhoven de gemeente Valkenswaard op? Lukt het Valkenswaard om de (economische) kansen die aansluiting bij Brainport biedt, aan te grijpen en daarvan te profiteren? Brainport; wat levert aansluiting nog voor toegevoegde waarde op? Aansluiting Brainport: Hoe kan Valkenswaard zich (met toekomstvisie) optimaal profileren in regio. Zichtbaar maken, invloed uitoefenen.
Ouderen in armoede: speelt deze problematiek in Valkenswaard Ouderen maak vaak geen gebruik van voorzieningen en toeslagen waar ze recht op hebben. Speelt 'verborgen armoede', ouderen die rond moeten komen van een AOW ook in Valkenswaard?
De bestuurscultuur. Aanbeveling uit het onderzoek (en rapport) "Groter dan ik ben" van de commissie De Cloe - begin maart 2018 -zijn nauwelijks uitgewerkt, veel praten niets doen, elkaar de hand boven het hoofd houden.
Sociaal domein, WMO i.r.t tot financiën, invoering WMO-abonnementstarief. Sociaal Domein Wmo: breedst mogelijke zin. Financiën plus consequenties invoering kosten naar draagkracht en aanvulling collectiviteit chronisch zieken. Nadrukkelijk zo breed mogelijk aanvliegen. Stille armoede toevoegen aan sociaal domein. Arme mensen die de stap niet durven of kunnen zetten
Verliezen in begroting op Jeugdzorg; Tariefstelling juist, kostendekkend. Wordt er geleverd wat er wordt gevraagd (gefactureerd)? Geld is niet meer geormerkt. € 1,9 mln. in 2021 is niet meer terug te vinden
Subsidiebeleid. Verordening helder, praktijk onduidelijk. Verschillende vormen van toekenning, inconsequent beleid. Vele discussies. Wat is noodzakelijk aan subsidies, denk aan hoogte vermogen als criterium bijvoorbeeld. Wordt gelijkheidsbeginsel gehanteerd en hoe zit t met verantwoording?
Sturen op afstand, gemeenschappelijke regelingen, Intergemeentelijke samenwerkingsverbanden: invloed als gemeente waar zit die?
Afspraken met woningbouwcorporatie + uitvoering daarvan
Eurocircuit, breed: uitbreiden, stikstofcrisis
Grote structurele subsidieontvangers die geen verantwoording af hoeven leggen. Subsidiebeleid: Subsidie adviescommissie voldoende adequaat?
Maatschappelijk vastgoed. Tekort aan ruimte voor verenigingen.
Stikstof en Pfas, Kansen en bedreigingen. Waar gaat het goed en waar kan het beter. Met name berekeningen en haalbaarheid i.r.t. beleid gemeente
Participatie: Hoe vorm te geven. Spanningsveld: burger centraal. Maar dat betekent dat de grootste lobbyist gehoord wordt terwijl mensen die minder zichtbaar zijn niet gehoord worden. Verschillende vormen van participatie. Moeten we meer naar de burger luisteren?

Heeze-Leende
Woningbouwproject, De Bulders, blijft buiten beeld van de gemeenteraad ondanks dat de raad bestuurlijk en financieel verbonden is. Hoe kan de raad grip krijgen op deze samenwerking en zijn controlerende rol zo goed mogelijk uitvoeren.
Effectiviteit Woonbeleid Worden er in Heeze-Leende voldoende woningen gebouwd en zijn die woningen divers genoeg om aantrekkelijk te zijn voor ouderen, jongeren, sociale woningbouw of verhuur.
De financiën in het Sociaal Domein (inkomsten en uitgaven) In 2020 kan overschrijding van kosten in het Sociale domein, met name de jeugdwet, waarschijnlijk voor het laatst opgevangen worden in de reserve Sociaal Domein. Voor de toekomst moet structurele oplossingen gevonden worden. Zeker wanneer het Rijk ontstane tekorten niet gaat dekken.
Deelname aan gemeenschappelijke regeling Blink
Opbouw van de lokale heffingen ('woonlasten) Inzicht verschaffen in de opbouw van de lokale heffingen en nagaan of belastingheffing conform gemeentelijk beleid en principes verloopt. Zijn er indicatoren die behulpzaam kunnen zijn in monitoren van deze keuzes die de gemeente maakt voor het heffen van belastingen. Hebben de we juiste hoogte van de heffingen, kan het meer/ minder? Wat moet , kan en mag?
Hoe kan de raad controle uitvoeren op gemeenschappelijke regelingen en samenwerkingen. Ook met oog op nieuwe wetgeving.
Opbouw lokale heffingen, o.a. OZB.
Hoe zit het met de ondersteuning van het verenigingsleven? Hoe worden de gelden verdeeld en wordt dat evenwichtig gedaan?
2 grote kostenposten in de gemeente: - Kosten voor riool en waterbeheer - Onderhoud infrastructuur We gebruiken daar al jaren dezelfde rekensystematiek voor. Voldoet dat systeem en de uitgangspunten?
Jaarlijks moet de begroting en jaarrekening vast worden gesteld. Voor kaderstellende rol is het belangrijk om hier goed inzicht in te hebben. Het is echter lastig om te bepalen of de begroting sluitend is, omdat het niet allemaal definitieve posten betreft. Hoe hiermee om te gaan?
Hoe effectief is het beleid en de uitvoering daarvan op het gebied van jeugd en jongeren, met name de doelgroep waarop Cordaad Jongerenwerk zich op richt
Hoe effectief zijn de externe onderzoeken die worden uitgevoerd in opdracht van de gemeente en zijn de redenen om een onderzoek extern i.p.v. intern te laten uitvoeren valide?
Hoe gericht zijn de zogenaamde 'grote projecten' op het bereiken van een duidelijk en meetbaar maatschappelijk doel, blijft dit doel ook in beeld tijdens de looptijd van zo'n project en kan na afloop getoetst worden op dit doel?
Het is lastig om te bepalen of de begroting sluitend is, omdat het niet allemaal definitieve posten betreft. Hoe hiermee om te gaan?

Cranendonck
Controle op (grotere) projecten
AZC Draagvlak voor AZC neemt steeds verder af. Wat is hiervan de oorzaak, hebben we de zaak nog onder controle en hoe beoordelen we afspraken die we met AZC gemaakt hebben?
A2 samenwerking Idee ontstaat dat A2-Samenwerking niet de beloofde kwaliteit biedt. Is A-2 samenwerking nog wel de juiste manier? Wat zijn voorwaarden voor een succesvolle samenwerking?
Armoede- en minimabeleid evenals schuldhulpverleningsbeleid. Welke regelingen zijn er op deze beleidsterreinen, wat zijn de doelstellingen en wat is er gerealiseerd. Breng in kaart of er knelpunten zijn die het realiseren van de ambities in de weg zitten?
Dienstverlening vanuit gemeente naar burgers. Hoe worden mails, telefoontjes, bouwaanvragen, etc. afgehandeld
Kostenstijging in de jeugdzorg
Meerjarenonderhoudsplan (MJOP). Hoe realistisch zijn de investeringen (en kosten?) die daarin opgenomen zijn?
Hoe wordt de kwaliteit van de dienstverlening en zorg ervaren vanuit de WMO, Jeugdzorg en W en I. Wij zijn van mening , dat die overeenkomt met de eerder gestelde kaders, maar aangezien daar door sommigen wel eens vraagtekens bij gezet worden, is het belangrijk dat goed inzichtelijk te hebben, zodat daar rekening mee gehouden kan worden in de volgende bestuursperiode.
Woningbouw en de (regionale/landelijke) kansen die hier liggen voor Cranendonck
De gelden van het AZC door de gehele begroting
Vergunningsverlening in Cranendonck
Woningbouw "Het lijkt alsof er overal om ons heen gebouwd wordt, behalve in Cranendonck". Is dat gevoel terecht en zo ja, hoe komt dat dan? Onderwerp is ook tijdens begrotingsbehandeling veelvuldig besproken.
Meer grip op Gemeenschappelijke Regelingen Onderwerp komt aan bod n.a.v. onderzoek Valkenswaard naar meerwaarde MRE. Uitstappen uit GR MRE is niet voor de hand liggend. Wel zou meer grip vanuit Cranendonck op MRE (GR'en) onderzocht kunnen worden. (Omdat er echter al vaak onderzoek gedaan is naar GR'en heeft dit onderzoek niet de voorkeur.)
Duurzaamheid in Meerjarenonderhoudsplan Tegenwoordig moet er geïnvesteerd worden in duurzaamheid. Vraag is of die investeringen terugverdiend worden en binnen welke tijdsperiode. (Besloten wordt om dit onderzoek vooralsnog uit te stellen omdat pas over enkele jaren bekend is of investeringen in duurzaamheid terugverdiend worden.)
Informatiebeveiliging Wat zou Cranendonck redelijkerwijs nog moeten doen / investeren in informatiebeveiliging. De mogelijkheden om te beveiligen lijken eindeloos. Wat zijn zinvolle acties?